

Hva skjer med pengene i Molde?

Kommuneøkonomi er fullt av ord som «netto driftsresultat», «disposisjonsfond» og «behovskorrigert avvik». Men bak ordene handler det om noe alle kjenner: **inntekter, regninger, sparepenger og lån**. Dette heftet forklarer — uten fagspråk — hva en grundig gjennomgang av Moldes økonomi fant. Og Molde har én historie som overskygger alt: **eldreomsorgen koster mer enn kommunen klarer å betale** — år etter år — og kommunen finner ikke kutt store nok til å rette det opp uten å gå ut over tjenester den er lovpålagt å gi.

+40 mill.

så mye mer enn forventet brukte Molde på eldreomsorg i 2025. Ikke fordi kommunen ville satse — men fordi den ikke får utgiftene ned

–32 mill.

så mye *mindre* enn forventet brukes på grunnskolen. Kommunen kutter i skolen for å betale for eldreomsorgen

1,5 %

så lite er det igjen på sparekontoen — mot et eget mål på 5 %. Den ble nesten tømt på ett år

Tenk på kommunen som en husholdning: Molde har en stor, fast regning som vokser raskere enn inntekten — eldreomsorgen. Familien klarer ikke å få den regningen ned uten å kutte i ting den egentlig *må* ha. For å få endene til å møtes sparer den derfor inn på **barnas skole**, og den har nesten tømt sparekontoen. Samtidig har den lån som er litt større enn en hel årsinntekt. Familien er ikke ødsel — den sliter med én tung utgift den ikke får kontroll på. Det er omtrent det som skjer i Molde nå.

Grunnlaget for dette heftet er en full analyse bygget på åpne offentlige tall (SSB, kommunens egne rapporter, kommunerevisjonen og kontrollutvalget). Den tekniske rapporten viser alle kilder og utregninger. Hovedtallene her er fra 2025 — det siste året med endelige, reviderte tall (publisert 16. juni 2026).

Molde bruker mer enn forventet på eldreomsorg og sosialhjelp — og mindre på skolen

For å sammenligne kommuner rettferdig kan man ikke bare se på kronebeløp — en kommune med mange eldre trenger mer omsorg, en med mange barn trenger mer skole. Staten har derfor et eget regnestykke som sier hva hver kommune *burde* trenge med akkurat sin befolkning. Vi har sammenlignet Moldes faktiske forbruk med dette «forventet behov»-tallet:

OMRÅDE	MER/MINDRE ENN FORVENTET PER ÅR	HVA BETYR DET?
Sosialhjelp m.m.	74 mill. mer	Mye over forventet — men i hovedsak fordi kommunen har tatt imot mange flyktninger
Eldreomsorg og hjemmetjenester	40 mill. mer	Moldes store hodepine — koster mer enn kommunen klarer å betale. Les neste side
Helsetjenester (legevakt, helsestasjon m.m.)	1 mill. mer	Omtrent på forventet
Barnehage	0,6 mill. mindre	Praktisk talt på forventet
Administrasjon («byråkratiet»)	1 mill. mindre	Litt under forventet — kommunen er ikke «topptung»
Barnevern	6 mill. mindre	Under forventet — selv om kommunen har mange barnevernssaker
Grunnskole	32 mill. mindre	Kuttet bevisst — for å betale for eldreomsorgen. Les side 4

Det viktige mønsteret: Molde bruker mer enn forventet på to ting — eldreomsorg og sosialhjelp — og mindre på skolen. Sosialhjelpen er høy fordi kommunen har bosatt mange flyktninger, ikke fordi den deler ut penger lett. Eldreomsorgen er den egentlige hodepine: den koster mer enn kommunen får betalt, og kommunen finner ikke kutt store nok til å rette det opp. For å få regnskapet til å gå opp sparer den derfor inn på grunnskolen.

Molde er altså **ikke en ødsel kommune**. Den sliter med én tung utgift — eldreomsorgen — som den ikke får kontroll på, og den finansierer den blant annet ved å kutte i skolen. Hvorfor eldreomsorgen er så vanskelig å få ned, forklarer vi på neste side.

Hvorfor klarer ikke Molde å få ned utgiftene til eldreomsorg?

Dette er den viktigste historien i hele analysen. Molde bruker mer på eldreomsorg enn det befolkningen tilsier — men det er **ikke** fordi kommunen har bestemt seg for å satse ekstra. Det er fordi den ikke får utgiftene ned. Kommunens egen revisjon sa det rett ut allerede i 2023:

kommunen finner ikke tiltak som er store nok til å holde budsjettet — uten samtidig å gå ut over tjenester den er lovpålagt å gi de eldre.

- **Tunge brukere.** Det er flere med krevende demens, behov for nattbemanning, og pasienter som skrives ut fra sykehuset og trenger mye pleie med en gang. Slike brukere koster mye — og kommunen kan ikke la være å hjelpe dem.
- **Høyt sykefravær** på enkelte sykehjem tvinger fram dyre vikarer og overtid.
- **Kommunen er spredt utover et stort område.** Molde slo seg i 2020 sammen med Nesset og Midsund, og driver nå omsorg i flere bygder langt fra hverandre. Da blir det dyrt å drive — og lite å spare på å kutte. Et eksempel: å sommerstenge dagsentre i tre bygder ga bare **0,1 million** i innsparing, fordi de ansatte uansett måtte brukes på lovpålagte oppgaver.

Kort sagt: Eldreomsorgen i Molde koster mer enn kommunen klarer å betale — ikke fordi den sløser, men fordi behovet er reelt og tungt, og fordi den spredte geografien gjør det dyrt å drive og lite å spare på å kutte. Det er en **strukturell ubalanse**: regningen er rett og slett større enn ramma, og kommunen finner ikke kutt store nok til å lukke gapet uten å ramme dem som trenger hjelp.

Et tydelig varsko: I 2023 brukte eldreomsorgen **101 millioner kroner mer** enn budsjettet. Og kommunens kontrollutvalg bestilte i november 2025 en **ny gransking** av hvordan budsjettet i helse og omsorg lages — et klart tegn på at problemet fortsatt ikke er løst. Dette er ikke en engangshendelse, men en utfordring som har vart i flere år.

Eldreomsorgen er altså ikke et tegn på sløsing, men et speil av en kommune med tunge omsorgsbehov og en geografi som gjør driften dyr. Utfordringen forsvinner ikke ved å kutte litt overalt — den krever at kommunen tenker nytt om hvordan omsorgen er organisert.

Skolen betaler for eldreomsorgen — og sparekontoen er nesten tom

–32 mill.

så mye mindre enn forventet brukes på grunnskolen — og avstanden øker fra år til år

1,5 %

så lite er igjen på sparekontoen, mot kommunens eget mål på 5 %. Den ble nesten tømt på ett år

114 %

kommunens lån er litt større enn en hel årsinntekt — over kommunens eget tak på 100 %

Skolen kuttes — bevisst

Molde bruker mindre enn forventet på grunnskolen, og avstanden *øker* hvert år. Det skjer ikke av seg selv: kommunestyret har vedtatt å endre skolestrukturen for å spare penger — blant annet å flytte de yngste elevene fra Sekken over til Bekkevoll skole, og det ble vurdert å legge ned Bolsøya skole. I 2024 ble det kuttet nesten **40 millioner** i oppvekst, kultur og velferd. Dette er et bevisst valg: kommunen henter pengene i skolen for å dekke regningen i eldreomsorgen. Det er lov å gjøre det — men det bør være et åpent valg om *hvor* innsparingen skal tas, ikke noe som skjer i det stille.

Sparekontoen som ble tømt

For noen år siden hadde Molde en solid sparekonto — over 230 millioner kroner ved inngangen til 2023. På bare ett år ble den tappet ned mot rundt 10 millioner, fordi eldreomsorgen brukte langt mer enn budsjettet. I dag tilsvarer sparekontoen bare **1,5 prosent** av årsinntekten, mot kommunens eget mål på 5 prosent. Det betyr at kommunen nesten ikke har noen buffer igjen hvis noe svikter — den har allerede brukt opp reservene på å dekke driften.

Det viktigste å forstå: Moldes problem er ikke først og fremst *lånet* eller renter — selv om lånet er i overkant av en årsinntekt og over kommunens eget tak. Problemet er **driften**: den daglige eldreomsorgen koster mer enn kommunen får inn, og det er det som har tømt sparekontoen. Lån og renter er en belastning i tillegg, men de er ikke det som utløser krisen.

Det ærlige bildet er altså verken «Molde er blakk og styrt av gjeld» eller «alt er i orden». Det er en kommune med én tung driftsutgift den ikke får kontroll på, en nesten tom sparekonto, et lån over eget tak, og en skole som betaler regningen. Kommunen kjenner situasjonen godt — den innrømmer selv at den ikke når noen av sine egne økonomiske mål.

Liten ordliste — «gresk» oversatt til norsk

Netto driftsresultat

Det som er igjen av årets inntekter når alle regninger og renter er betalt. I 2025 hadde Molde så vidt overskudd (**0,3 %**) — godt under det anbefalte nivået på 1,75 %. Kommunen fikk altså nesten ingenting til overs til sparing.

Disposisjonsfond

Kommunens sparekonto — penger som i prinsippet kan brukes når noe svikter. Måles i prosent av årsinntekten. Molde: bare 1,5 %, mot et eget mål på 5,0 %. Den ble nesten tømt da eldreomsorgen brukte mer enn budsjettet.

Behovskorrigert / utgiftsbehov

Statens regnestykke for hva en kommune burde trenge, ut fra hvor mange barn, unge og eldre den har. Det gjør det mulig å sammenligne Molde rettferdig med helt ulike kommuner — og det er dette som viser at Molde bruker mer enn forventet på eldreomsorg og sosialhjelp, men mindre på skolen.

Strukturell ubalanse

At en utgift er *varig* større enn pengene som er satt av — ikke en engangstabbe, men noe som går igjen år etter år. Moldes eldreomsorg er et slikt tilfelle: kommunen finner ikke kutt store nok til å lukke gapet uten å ramme lovpålagte tjenester.

Netto lånegjeld

Kommunens «boliglån». Moldes gjeld tilsvarer rundt 114 % av en hel årsinntekt — over kommunens eget tak på 100 %. Men det er driften, ikke gjelda, som er hovedproblemet.

Lovpålagte tjenester

Tjenester kommunen *må* gi etter loven — for eksempel forsvarlig pleie til eldre som trenger det. Kommunen kan ikke kutte under dette nivået, selv om den mangler penger. Det er en viktig grunn til at eldreomsorgen er så vanskelig å spare på.

Endelige tall

2025-tallene er nå endelige (reviderte), publisert av SSB 16. juni 2026, og er hovedåret i dette heftet. 2024-tallene står igjen som sammenligning. Alle hovedkonklusjoner bygger på endelige tall.

Hvor kommer tallene fra?

Alt bygger på åpne kilder: Statistisk sentralbyrå (KOSTRA), statens fordelingssystem, Moldes egne årsrapporter og budsjetter, og rapporter fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget. Hver eneste tallpåstand er sporbar til kilden, og hele analysen ble til slutt «angrepet» av en egen kvalitetskontroll som lette etter feil.

Folkeversjon, oppdatert 16. juni 2026. Tall i millioner kroner der annet ikke er sagt; hovedår 2025 (2024 som sammenligning). Viktig presisering: når analysen sier at noe koster «mer enn forventet», betyr det ikke sløsing — eldreomsorgen koster mer fordi behovene er reelle og tunge, og fordi geografien gjør driften dyr. Og når skolen koster «mindre enn forventet», er det et bevisst valg for å dekke regningen et annet sted. Poenget er at valgene bør tas med åpne øyne, og at noen må si hva som skal betale for hva.